

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ТА ГЕОІНФОРМАЦІЙНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

освітньо-професійна програма

Агроекологія

спеціальність

101 Екологія

галузь знань

10 Природничі науки

освітній ступінь

Магістр

Розробник: **Оксана ДИЧЕНКО**, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Гарант: **Павло ПИСАРЕНКО** д.с.-г.н. професор кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Полтава 2021 р.

Назва навчальної дисципліни	<i>Агроекологічний моніторинг та геоінформаційне прогнозування</i>
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Другий (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми: «Збалансоване природокористування», «Біологія», «Землелогія», «Основи сільськогосподарської екології».
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Диченко О.Ю., доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля кандидат сільськогосподарських наук <i>Контакти:</i> ауд. 43 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> ksenijadichenko84@ukr.net , сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/dychenko-oksana-yuriyivna

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців теоретичних знань, умінь та практичних навичок спрямованих на засвоєння основних сучасних концепцій здійснення моніторингу навколишнього природного середовища на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях; ведення кадастрів природних ресурсів, обліку об'єктів, що шкідливо впливають на стан довкілля, прогнозування стану довкілля на перспективу, розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для проведення природоохоронних заходів та їх представлення в картографічному вигляді.

Основні завдання навчальної дисципліни: оволодіння студентами базовими знаннями з принципів створення і функціонування системи моніторингу; принципів узгодженості нормативно-правового та організаційно-методичного забезпечення сумісності технічного, інформаційного і програмного забезпечення складових частин системи моніторингу; принципів своєчасності і систематичності спостережень за станом довкілля в зоні дії техногенних об'єктів, отримання, комплексності оброблення та використання екологічної інформації, що знаходиться і зберігається в системі моніторингу. Сформувані знання та вміння, необхідні майбутньому фахівцеві для роботи в регіональних і національних природоохоронних службах України, у регіонах, де екологічна ситуація залишається вкрай складною, навантаження на природне середовище зростає, а забруднення і виснаження природних ресурсів продовжує загрожувати здоров'ю населення, екологічній безпеці та економічній стабільності держави.

Компетентності	Програмні результати навчання
<i>Загальні:</i> 1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. <i>Фахові:</i> 1. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю. 2. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.	ПРН 5. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля. ПРН 21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Агроекологічний моніторинг як складова загальнодержавної системи моніторингу.

Тема 2. Особливості біотичного моніторингу.

Тема 3. Організація радіаційного моніторингу.

Тема 4. Організація та проведення моніторингу ґрунтів.

Тема 5. Еколого-агрохімічний моніторинг ґрунтів.

Тема 6. Агроекологічний моніторинг у системі землеробства.

Тема 7. Застосування дистанційних методів при обстеженні земель

Трудомісткість

Загальна кількість годин 135 год. Кількість кредитів 4,5.

Форма семестрового контролю Іспит.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р	
Тема 1. Агроекологічний моніторинг як складова загальнодержавної системи моніторингу.	16	2	-	14
Тема 2. Особливості біотичного моніторингу.	20	2	4	14
Тема 3. Організація радіаційного моніторингу.	24	4	8	12
Тема 4. Організація та проведення моніторингу ґрунтів.	24	4	4	16
Тема 5. Еколого-агрохімічний моніторинг ґрунтів.	20	4	4	12
Тема 6. Агроекологічний моніторинг у системі землеробства.	22	4	2	16
Тема 7. Застосування дистанційних методів при обстеженні земель.	9	2	2	5
Усього годин	135	22	24	89
Іспит	27	-	-	

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання					
	Виконання вправ на лабораторних заняттях		Виконання завдань на самостійну роботу		Іспит	
	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів
ПРН 5	20	24	10	16	-	10
ПРН 21	20	24	10	16	-	10

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдання самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Агроекологічний моніторинг як складова загальнодержавної системи моніторингу.	-	4	-	4
Тема 2. Особливості біотичного моніторингу.	8	6	-	14
Тема 3. Організація радіаційного моніторингу.	16	6	-	22
Тема 4. Організація та проведення моніторингу ґрунтів.	8	4	-	12
Тема 5. Еколого-агрохімічний моніторинг ґрунтів.	8	4	-	12
Тема 6. Агроекологічний моніторинг у системі землеробства.	4	6	-	10
Тема 7. Застосування дистанційних методів при обстеженні земель.	4	2	-	6
Екзамен	-	-	20	20
Разом	48	32	20	100

Критерії оцінювання виконання практичних завдань

4	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
3	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхнєве знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання самостійної роботи

2	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації) у письмовій формі.
1	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації) у письмовій формі

Шкала та критерії оцінювання екзамену:

Теоретичне питання № 1	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 2	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 3	0-3	Несвідоме, механічне відтворення теоретичного матеріалу, присутні значні помилки, використання невірної методики розрахунків, наявність арифметичних помилок
	4-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна
	8-10	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Всього (максимальна)	20	

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча навчальна програма.